HE 1/2024 vp

Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaaminen

HaV kuuleminen ke 20.3.2024

Ylitarkastaja Noora Nihtinen, sisäministeriön rajavartio-osasto

Yleistä

- Toteuttaa pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteita rajaturvallisuuden varmistamisesta, ennakoivasta hybridiuhkiin varautumisesta sekä valmiuden, varautumisen ja hallinnon resilienssin huomioimisesta
- Taustalla rajavartiolainsäädännön muutostarpeita koskeva esiselvityshanke (2022)
- Muutettavaksi ehdotetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annettua lakia (577/2005) ja rajavartiolakia (578/2005)
- Tavoitteena Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaaminen, ja tukee Rajavartiolaitoksen varautumista myös ajankohtaisessa turvallisuustilanteessa
- Suunniteltu voimaantulo 1.6.2024

Eräisiin RVL:n siviilivirkoihin nimittäminen haettavaksi julistamatta 1/2

- Pääsääntö: virka on julistettava haettavaksi ennen sen täyttämistä

- Rajavartiolaitoksen siviilivirka, jonka tehtävät muodostuisivat *rajaturvallisuuden ylläpitämisen* tai *sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävistä* taikka niihin välittömästi liittyvistä *teknisistä tukitehtävistä*, voitaisiin täyttää ilman julkista hakua
  - Konkreettiset virkatehtävät ratkaisevat
  - Vain pieni osa RVL:n siviiliviroista

- Edellytys: tehtävän luonne välttämättä edellyttää julkisesta hausta poikkeamista
  - Säännöksessä luettelo välttämättömyyden arvioinnissa huomioitavista seikoista
  - Julkista viranhakua on mahdollista käyttää hyväksi viranomaisiin kohdistuvassa tiedustelussa
  - Joidenkin virkojen kohdalla virantäyttöön voi liittyä erityisiä suojaamistarpeita

Eräisiin RVL:n siviilivirkoihin nimittäminen haettavaksi julistamatta 2/2

- Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät:
  - Sotilasvirat
  - Hallitusneuvos ja lainsäädäntöneuvos
  - Esim. asiakirjahallinnon, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, työterveyden, tutkimustoiminnan, viestinnän, meripelastuksen, merellisten ympäristövahinkojen torjunnan ja muun ympäristönsuojelun tehtävät, oikeudelliset tehtävät, opetustehtävät, sihteerit, kokit ja muut ravitsemisalan työntekijät, huoltoasentajat, siivoojat, kuljettajat, vahtimestarit ja varastotyöntekijät

- Merkityksellinen Suomen perustuslain 6 (yhdenvertaisuus), 12 (julkisuus) ja 21 §:n (oikeusturva) sekä 125 §:n 2 momentin (yleiset nimitysperusteet) kannalta

Kadettien määrääminen suorittamaan tilapäisesti koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä

- Rajavartiolaitoksen esikunta voisi määrätä Raja- ja merivartiokoululla Rajavartiolaitoksen upseereiksi opiskelevia kadetteja suorittamaan koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä
  - Kadetti = sotatieteiden kandidaatin tutkinto-ohjelman opiskelija
    - Käytännössä kolmannen eli viimeisen vuoden opiskelijat
  - Rajaus: vain RVL:n toimialaan kuuluvat vakavat erityistilanteet

- Tilapäiset ja suppeat toimivaltuudet, joita saa käyttää rajavartiomiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa
  - Samat kuin rajavartijaoppilailla ja asevelvollisilla/asepalvelusta suorittavilla naisilla vastaavissa tukitehtävissä
  - Ei oikeutta päättää voimakeinoista tai saada tietoja viranomaisten tietojärjestelmistä

- Maanpuolustuskorkeakoulua kuultava ennen tehtäviin määräämistä
  - Ottaisi kantaa kestoon
- Nopea, joustava tapa saada lisähenkilöstöä yksinkertaisiin tehtäviin

Kadettien nimittäminen määräaikaisesti sotilasvirkaan rajaturvallisuuden häiriötilanteissa

- Rajaturvallisuuden häiriötilanteissa sekä tehostettaessa ja kohotettaessa valmiutta niihin varautumiseksi Raja- ja merivartiokoululla Rajavartiolaitoksen tuleviksi upseereiksi opiskelevia kadetteja voitaisiin nimittää nuoremman upseerin sotilasvirkaan
  - Max. 6 kk kerrallaan
  - Nimityspäätöksen tekisi tasavallan presidentti

- Käytännössä opiskelijat, joilla viimeinen lukukausi jäljellä + rajavartiomiehen toimivaltuuskoulutukset suoritettuna
    - Tästä säädettäisiin VNA:lla

- Käytännössä edellyttää opintojen määräaikaista keskeyttämistä, mistä päättää Maanpuolustuskorkeakoulu
- Mahdollisuus työskennellä itsenäisesti sekä laajemmin eri tehtävissä kuin koulutuksen ulkopuolisiin tehtäviin määrättäessä, laajemmat toimivaltuudet

Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisuusjärjestelyjen ajantasaistaminen

- Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston päällikkönä toimiva kenraali/amiraali voisi jatkossa toimia Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisena tämän ollessa estyneenä

- Merkitsisi, että kaikki Rajavartiolaitoksen esikunnan sotilasvirassa palvelevat osastopäälliköt voisivat tarvittaessa sijaistaa Rajavartiolaitoksen päällikköä

- Sijaisena toimisi edelleen ensisijaisesti Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö

RAJAVARTIOLAITOS
GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET
FINNISH BORDER GUARD